दैनिकं ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

हिमसंस्कृतवार्ताः

himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper

नवा प्रेरणा नवोत्साहः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

■ पृष्ठ-4 ■ वर्ष-3 ■ अङ्क-95

1

28.01.2024 रविवासरः वि.सं. २०८० माघकृष्ण तृतीया माघ १४ प्रविष्टांशः

Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

देवराजशर्मा हिमाचलप्रदेशलोकसेवा-आयोगस्य सदस्यः नियुक्तः राज्यपालेन कारितं शपथग्रहणम् 2

प्रथमप्रतिस्पर्धायाः तृतीये दिवसे ओली पोप इत्यस्य शतकम् 3

लङ्काकाण्डम्। पुष्पकविमानेन श्रीरामचन्द्रस्य अयोध्यायात्रा, भरद्वाजगुहादिभिः सह च साक्षात्कारः। (पञ्चमः खण्डः) 4

नीतीशकुमारः अद्य मुख्यमन्त्रीपदात् त्यागपत्रं दातुं शक्नोति, सायं यावत् नूतनसर्वकारस्य शपथग्रहणस्य सज्जता

हिमसंस्कृतवार्ताः। बिहारस्य मुख्यमन्त्री, जदयू अध्यक्षः च नीतीशकुमारः पुनः एकवारं पक्षपरिवर्तनस्य विषये बहु चर्चायामस्ति। विपक्षीयगठबन्धनस्य इण्डिया इत्यस्य सूत्रधारः नीतीशः अद्यैव मुख्यमन्त्री पदात्यागपत्रं दत्वा भाजपा-समर्थनेन नूतनं सर्वकारं निर्मातुम् अर्हति। समाचारसंस्था पीटीआई इत्यनेन सूत्राणाधारेण उक्तं यत् रविवासरे प्रातःकाले जदयू अध्यक्षः नीतीशकुमारः मुख्यमन्त्रीपदात् त्यागपत्रं दातुं शक्नोति। नीतीशस्य समीपस्थः सूत्रः अवदत् यत् नीतीशकुमारः रविवासरे प्रातः १० वादने जदयू विधायकैः सह सभां कर्तुं शक्नोति। तदनन्तरं सः राजभवनं गत्वा राज्यपालं प्रति त्यागपत्रं दातुं शक्नोति तथा च सायं यावत् भाजपा-समर्थनेन बिहारे नूतनं सर्वकारं निर्मातुं शक्यते। नीतीशस्य सह भाजपायाः उपमुख्यमन्त्रीद्वयम् अपि शपथग्रहणं कर्तुं शक्नोति। विधानसभा अध्यक्षपदं भाजपा-कोटा-अन्तर्गतं अपि आगन्तुं शक्नोति। राज्यभाजपा अपि प्रातः ९ वादने संगोष्ठीं करिष्यति। भाजपा नीतीशस्य समर्थनस्य निर्णयं कृतवती, परन्तु तस्य घोषणा न कृता, नीतीशः १८ मासानां अन्तः द्वितीयवारं पुनरागमनं कर्तुं शक्नोति।यदि नीतीशकुमारः अद्य मुख्यमन्त्रीपदात् त्यागपत्रं दत्वा भाजपा सह नूतनं सर्वकारं निर्माति तर्हि १८ मासानां अन्तः द्वितीयवारं पक्षान्तरं करिष्यति। नीतीशः २०२२ तमस्य वर्षस्य अगस्तमासे भाजपायाः सह गठबन्धनं भङ्गं कृत्वा राजद-काङ्ग्रेस-सहितं भव्यं गठबन्धनसर्वकारं निर्मि- ततः सः भाजपायां जदयू भङ्गं कर्तुं प्रयतते इति आरोपं कृतवान्।सूत्रेषु उक्तं यत् राजनैतिकविकासान् दृष्ट्वा राज्यपालसचिवालयं रविवासरे उद्घाटयितुं कथितम् अस्ति। सूत्रेषु पुष्टिः कृता यत् नीतीशकुमारः कतिपयदिनानि पूर्वं स्वस्य अग्रिमपदस्य विषये निकटसहायकान् सूचितवान्, परन्तु नीतीशः अधुना यावत् बिहारे राजनैतिक-अशान्तिं प्रति मौनं कृतवान् अस्ति।नड्डा शपथग्रहणे उपस्थितः भविष्यतिसूत्रानुसारं भाजपा अध्यक्षः जेपी नड्डा नीतीशकुमारस्य शपथग्रहणसमारोहे भागं गृह्णीयात्। केन्द्रीयगृहमन्त्री अमितशाहः अपि अस्मिन् समारोहे उपस्थितः भवितुम् अर्हति । सूत्रानुसारं शाहः पश्चिमबङ्गस्य द्विदिवसीयभ्रमणं निश्चितः आसीत्, यत् अधुना स्थगितं जातम्। शपथग्रहणसमारोहे भाजपानेतारः अपि उपस्थिताः भवितुम् अर्हन्ति।

नवदिल्ल्यां भारतस्य सर्वोच्चन्यायालयस्य हीरकजयन्ती-समारोहः

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अद्य नवदिल्ल्यां भारतस्य सर्वोच्चन्यायालयस्य हीरकजयन्ती-समारोहस्य उद्घाटनं करिष्यति। सः नागरिककेन्द्रितानां बहुविध प्रौद्योगिपरिकल्पनानां अपि आरम्भं करिष्यति। सहैव डिजिटल सर्वोच्चन्यायालयस्य प्रतिवेदनं, डिजिटल न्यायालयः द्वि दशमलव शून्यं इत्येतयोः एकस्य नूतन बेवफलकस्यापि उद्घाटनं विधास्यति। अस्मिन् अवसरे सः एकां सभामपि सम्बोधयिष्यति। डिजिटल न्यायालय प्रतिवेदनं (एस.सी.आर.) इति देशस्य नागरिकान् निःशुल्क-तकनीकी प्रारूपे च न्यायालयस्य निर्णयान् प्रसारयिष्यति।

अद्य भविष्यति प्रधानमन्त्रिणः मन की बात इति कार्यक्रमस्य संस्करणम्

प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी अद्य आकाशवाणीतः 'मन की बात' कार्यक्रम-माध्यमेन राष्ट्र-जनैः सह विचार-विनिमयं करिष्यति। 'मन की बात' कार्यक्रमस्य नवाधिक-शततमस्य संस्करणस्य प्रसारणं आकाशवाणी-दूर्दर्शनयोः सम्पूर्ण संजाले प्रातःकाले एकादशे-वादने भविष्यति। अयं कार्यक्रमः प्रधानमन्त्री कार्यालय, सूचना-प्रसारण-मन्त्रालय डीडीन्यूज चेत्येतेषां युट्यूब-वाहिनीषु सद्यः प्रसारितं भविष्यति।

ऋतुविभागेन वृष्टेः हिमपातस्य अनुमानोऽभिव्यक्तः

जम्मू-कश्मीर-लद्दाख, गिलगिट-बाल्टिस्तान, मुजफ्फराबाद-हिमाचल प्रदेशे च भीषण-वृष्टेः हिमपातस्य च सम्भावना प्रकटिता। उत्तरप्रदेश-हरियाणा, पंजाब राज्येषु आगामि-दिवसेषु भीषण-कुञ्झटिका प्रवर्तमानस्य अनुमानोऽभिव्यक्तः ऋतुविभागेन। राजस्थानस्य केषुचित् क्षेत्रेषु पंजाब-राज्स्य भंटिडायां तापमानस्य अपचितेः सम्भावना प्रकटितास्ति।

भारत ऋतुविज्ञानविभागेन उक्तं यत् आगामि केषुचित् दिवसेषु अपि पंजाबे, हरियाणायाम् उत्तरप्रदेशे च सघन कुंझटिकायाः स्थितियथावादेव भविष्यति । इदमपि अनुमानितं वर्तते यत् आगामि दिनद्वयावधौ उत्तर-भारते अति शैत्यस्यापि स्थितिः जायते।

मुख्यमन्त्री हिमन्तः असमस्य राजनैतिक-इतिहासस्य प्रथमखण्डं प्रकाशितवान्

असमस्य मुख्यमन्त्री हिमन्तविश्वसर्मा इतिहासकारः राजनसैकिया द्वारा सम्पादितस्य 'पोलिटिकल हिस्ट्री आफ् असम' इति पुस्तकस्य प्रथमखण्डं गुवाहाटीनगरस्य लोकसेवाभवने आयोजिते कार्यक्रमे विमोचितवान्। अस्मिन् ग्रन्थे स्वातन्त्र्यानन्तरं १९४७ तः १९७१ पर्यन्तं असमस्य राजनैतिक-इतिहासः आच्छादितः अस्ति । प्राचीनकामरूपात् आरभ्य स्वातन्त्र्य-आन्दोलनपर्यन्तं घटनानां विषये अस्मिन् ग्रन्थे प्रकाशः प्रक्षिप्तः अस्ति । अस्मिन् अवसरे सी.एम.सर्मा इत्यनेन उक्तं यत्, स्वातन्त्र्यानन्तरं असमस्य प्रथमेषु २४-२५ वर्षेषु महत्त्वपूर्णविषयान् पुस्तकस्य प्रथमभागे प्रस्तुतं प्रयत्नः प्रशंसनीयः अस्ति। पुस्तके भवन्तः राज्यस्य राजनैतिकघटनानां परिचयं करिष्यन्ति येन असमस्य सामाजिक-आर्थिकजीवनस्य स्वरूपं निर्मितम् अस्ति।

परीक्षायां चर्चा

अस्य मासस्य नव विंशति दिनाङ्के सोमवासरे प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदिनः सप्तमं परीक्षा पे चर्चा कार्यक्रमाय सम्बोधयिष्यति। साम्प्रतं यावत् द्वा विंशति दशमलव षड् कोट्यधिकैः विद्यार्थिभिः स्वीय पञ्जीकरणानि कृतानि । यानि कीर्तिमत् स्वरूपाणि सन्ति। शिक्षा मन्त्रालयेन गतमासस्य द्वादशदिनाङ्कतः अस्य मासस्य द्वादश दिनाङ्क यावत् षष्ठीकक्षातः द्वादशकक्षापर्यन्तं विद्यार्थिभिः अध्यापकैः अभिभावकैः अस्मिन् कार्यक्रमे भागं ग्रहितुम् mygov इत्यस्मिन् पटले जालाधृत- माध्यमेन आवेदनं अभ्यर्थितम्। मन्त्रालयेन प्रोदिरितं यत् mygov इत्यस्मिन् पटले प्राप्तानां प्रश्नानां आधारे पञ्चाशदधिक- द्विसहस्रं प्रतिभागिनः चयनिताः। कार्यक्रमे अस्मिन् प्रधानमन्त्रिणा सह विशिष्ट चर्चायै चतुस्सहस्रं यावत् प्रतिभागिनः सम्मिलिताः भविष्यन्ति एतेभ्यः प्रतिभगिभ्यः एकं विशिष्ट पुटकं प्रदास्यते। एतस्मिन् पुटके प्रधानमन्त्रिणः पुस्तकस्य एग्जाम वॉरियर्स इत्यस्य हिन्दी- आङ्गल-संस्करणाभ्यां सह प्रमाण-पत्रम् प्रदास्यते। अस्य कार्यक्रमस्य आयोजनं दिल्ल्याः भारत मण्डपं इत्यत्र समायोज्यते । एतस्मिन् परीक्षा पे चर्चा कार्यक्रमे, श्रीमोदी परीक्षायाः विषादं दूरीकर्तुं विद्यालयीय-शिक्षानन्तरं छात्रैः अभिभावकैः अध्यापकैः सह संवादं विधास्यति ।

सुभाषितम्

नाभिषेको न संस्कारः सिंहस्य क्रियते मृगैः।
विक्रमार्जितराज्यस्य स्वयमेव मृगेंद्रता॥

भावार्थ- वन्य जीव शेर का राज्याभिषेक (पवित्र जल छिड़काव) तथा कतिपय कर्मकांड के संचालन के माध्यम से ताजपोशी नहीं करते किन्तु वह अपने कौशल से ही कार्यभार और राजत्व को सहजता व सरलता से धारण कर लेता है

✍ प्रतीकसाठ्ये मुम्बई

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

देवराजशर्मा हिमाचलप्रदेशलोकसेवा-आयोगस्य सदस्यः नियुक्तः राज्यपालेन कारितं शपथग्रहणम्

हिमसंस्कृतवार्ता- शिमला।
राज्यपालः शिवप्रतापशुक्लः गतदिवसे राजभवने आयोजिते समारोहे हिमाचलप्रदेश-लोकसेवा-आयोगस्य सदस्यत्वेन देवराजशर्मणे पदस्य, गोपनीयतायाश्च शपथग्रहणम् कारितवान्। अस्मिन्नवसरे लेडीगवर्नरः जानकी शुक्ला, मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः अपि उपस्थितः आसीत्। शपथग्रहणस्य कार्यविधिः राज्यपालस्य सचिवेन राजेशशर्मणा कृता।
मुख्यमंत्रिणः मुख्यपरामर्शकः (मीडिया) नरेशचौहानः, हिमाचल लोकसेवा-आयोगस्य अध्यक्षः रामेश्वरसिंहठाकुरः, मानवाधिकार- आयोगस्य अध्यक्षः पी. एस. राणा, राज्यस्य मुख्यसूचनायुक्तः आर. डी. धीमानः, नगरनिगमशिमलायाः महापौरः, लोकसेवा- आयोगस्य सदस्याः, हिमाचलप्रदेशविधानसभायाः पूर्वसभापतिः गंगुराममुसाफिरः, राज्यसर्वकारस्य वरिष्ठाधिकारिणः, देवराजशर्मणः, परिवारजनाः इत्यादयः गणमान्यजनाः अपि उपस्थिताः आसन्।

लोकसभा-निर्वाचनम्- भाजपादलस्य प्रभारिणः सहप्रभारिणः च नियुक्ताः श्रीकांतशर्मणे हिमाचलस्य दायित्वम्

हिमसंस्कृतवार्ता- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। भारतीयजनतादलस्य राष्ट्रीयाध्यक्षेण जगतप्रकाशनड्डावर्येण अग्रिमे लोकसभानिर्वाचने हिमाचले प्रदेशप्रभारिणः दायित्वं श्रीकांतशर्मणे, सहप्रभारिणः च दायित्वं संजयटण्डनाय समर्पितम्। एषा सूचना भाजपादलस्य राष्ट्रियमहासचिवः अरुणसिंहः अददत्। भाजपादलस्य प्रदेशाध्यक्ष डॉ. राजीवबिन्दलः, प्रतिपक्षनेता जयरामठाकुरः एवं भाजपादलस्य सम्पूर्णप्रदेशस्य नेतृत्वेन श्रीकांतशर्मणे संजयटण्डनाय च एतदर्थं शुभकामनाः प्रदत्ताः।

प्रो राजेशशर्मा सर्वसम्मत्या चयनितः

सरदारपटेलविश्वविद्यालय- शिक्षककल्याण-परिषदः (सपुतटवा) अध्यक्षः डॉ. सुनीलः महासचिवः

सरदारपटेलविश्वविद्यालयः मंडी इत्यत्र सरदारपटेलविश्वविद्यालय-शिक्षककल्याणपरिषदः (सपुतटवा) चुनावः विश्वविद्यालयपरिसरे अभवत्। अस्मिन् सर्वसम्मत्या प्रो. राजेशशर्मा अध्यक्षः, डॉ. सनील कुमारः महासचिवः, डॉ. करण गुप्ता, डॉ. हितेश कुमारश्च उपाध्यक्षौ, डॉ ममता शर्मा च सहसचिवः, डॉ चेतन चौहानः कोषाध्यक्षः, डॉ रामपालश्च प्रेस सचिवरूपेण चयनितः। डॉ. लखबीर सिंहः, डॉ. गौरव कपूरः, डॉ. राकेशकुमारशर्मा, सिवान बीवी च कार्यकारिणीसदस्याः चयनिताः। विश्वविद्यालयस्य सर्वे शिक्षकाः अस्याः सदस्याः भविष्यन्ति। इयं सूचना जानकारी प्रैस सचिवेन डॉ. रामपालवर्येण प्रदत्ता।

हिमाचलप्रदेशः - १९३७ कोटिरूप्यकाणां निवेशेन २७ औद्योगिक- एककानां स्थापनाविस्तारस्य च अनुमोदनम् २७१५ जनाः जीविकां प्राप्स्यन्ति

हिमसंस्कृतवार्ता- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।
एकलवातायन-अनुमोदनं, निरीक्षणप्राधिकरणस्य च २८ तमा गोष्ठी मुख्यमन्त्रिणः सुखविन्दरसिंहसुक्खोः अध्यक्षतायां सम्पन्ना। प्राधिकरणेन नूतनानां औद्योगिक- एककानां स्थापनायै विद्यमान-एककानां विस्ताराय च प्रायः १९३७ कोटिरूप्यकाणां प्रस्तावितनिवेशेन सह २७ प्रस्तावितानां परियोजनानां अनुमोदनं कृतम् सर्वकारस्य एषः प्रयासः राज्यं निवेशसौहृदं गन्तव्यस्थानरूपेण स्थापयति। एतेन प्रायः २७१५ जनाः जीविकायाः अवसरान् प्राप्स्यन्ति। नूतनेषु प्रस्तावेषु प्राधिकरणेन सोलनजनपदस्य नालागढ़े गोलिका, कैप्सूल आदीनां निर्माणाय मेसर्स जिनोनेप्राइवेटलिमिटेड एवं मास्टर मेसर्स फॉर्मूलेशनसीईओ-प्लासरा इत्येताभ्यां अनुमोदनं कृतम्। मेसर्स गौतमी एक्वाचेम प्राइवेट लिमिटेड तहसील मैहतपुर जिला ऊना- सोडियमक्लोराइड हेतवे, मैसर्स जे एप्पल सीए स्टोर चिड़गांव रोहड़ू इत्यस्मै शीतभण्डारणस्थापनायै, मैसर्स धीर रोजिन एंड टरपेंटाइन फैक्ट्री टाहलीवाल हरोली ऊना इत्यस्मै रोसिन एवं तारपीनतैलाय, मैसर्स हिम दीप एलक्लीज केमिकल धमांदरी जिला ऊना इत्यस्मै कास्टिक सोडा एवं तरल हाइड्रोजन,

क्लोरीन निर्माणाय, मेसर्स एग्रोफार्म वेंचर्स प्राइवेट लिमिटेड नरचैत ठियोग इत्यस्मै शीतभण्डारणस्थापनायै, मेसर्स स्कॉटिल हेल्थ केयर प्राइवेट लिमिटेड खेरी, काला अम्ब इत्यस्मै ड्राईइंजेक्शन एवं नेत्रबिन्दु-निर्माणहेतवे, मेसर्स महालक्ष्मी स्पिनटेक्स प्राइवेट लिमिटेड यूनिट- 4 ममनपुरा बद्दी इत्यस्मै पॉलिएस्टर स्टेपल फाइबर एवं पॉलिएस्टरचिपनिर्माणाय मेसर्स भविष्य इनोवेशन मझौली सोलनम् इत्यस्मै नलिकायुक्तपेटिका एवं मोनो कार्टन आदि निर्माण हेतु अनुमोदनम् कृतम् अस्ति।

शिमलाः नव भारतीयपुलिससेवायाः (IPS) तथा हिमाचलपुलिससेवायाः (HPS) अधिकारिणां स्थानान्तरण- नियुक्यादेशाः निर्गताः

हिमसंस्कृतवार्ता-शिमला। हिमाचलप्रदेशसर्वकारेण सिविलसेवापरिषदः अनुशंसया नव (०९) भारतीयपुलिससेवायाः (IPS), हिमाचलपुलिससेवायाः (HPS) अधिकारिणां च स्थानान्तरण- नियुक्यादेशाः निर्गताः । डीआईजीरूपेण पदोन्नतिं प्राप्य पदस्थापनस्य प्रतीक्षां कुर्वन् IPS अधिकारी मोहित चावला डीआईजी साइबर क्राइम, शिमला इति पदं प्राप्तवान्। एवमेव इल्मा अफरोज पुलिसाधीक्षक जिला बद्दी नियुक्ता। पदस्थापनस्य प्रतीक्षां कुर्वन् आईपीएस अधिकारी सचिन हिरेमथ एसएडीपीओ बड़सरम् हमीरपुरम्, तिरुमलाराजू एसडी वर्मा एसडीपीओ रामपुरम्, शिवानी मेहता अतिरिक्तपुलिसाधीक्षक-चम्बा तथा अदितिसिंह एसडीपीओ पांवटा साहब इति नियुक्ताः सन्ति।

इतरथा एचपीएस अधिकारी लालमनः, विनोद कुमारः-2, महेन्द्रठाकुरः इत्येतेभ्यः त्वरितप्रभावेन पुलिसमुख्यालये शिमलायाम् उपस्थितिं दातुं कथितमस्ति। एतेभ्यः अधिकारिभ्यः नियुक्त्यादेशाः शीघ्रमेव निर्गताः भविष्यन्ति। अस्मिन् विषये गृहविभागेन अधिसूचना प्रसारिता अस्ति।

विद्यालयीय-पाठ्यक्रमे समाविष्टं भविष्यति आपदाप्रबन्धनम्।सर्वकारेण निर्मिता समितिः

हिमसंस्कृतवार्ता- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।
हिमाचलप्रदेशस्य विद्यालयेषु आपदाप्रबन्धनपाठ्यक्रमः समाविष्टः भविष्यति। राज्यसर्वकारेण पाठ्यक्रमस्य संशोधनार्थं समितिः निर्मिता। गतवर्षे मानसूनर्तौ राज्ये या प्राकृतिकविपदा अभवत् ततः परं सर्वकारेण महत् निर्णयः कृतः। विद्यालयेषु विविधकार्यक्रमानाम् आयोजनविषये अपि निर्देशाः निर्गताः सन्ति।
सर्वकारस्य अधिसूचनानुसारं समितिः तत्क्षणमेव विद्यालयेषु पाठनीयं पाठ्यक्रमं तस्य कार्यान्वयनार्थं सज्जीकर्तुं सभां करिष्यति, येन राज्ये आपदा-संकट- निवारणपरिहाराः वर्धिताः भविष्यन्ति। समितिं प्रति समर्थनं सचिवालयस्य राजस्वविभागस्य डीएमप्रकोष्ठद्वारा प्रदत्तं भविष्यति।

अधिसूचना निर्गतदिनात् षड्मासानां अन्तः समितिः अन्तिमप्रतिवेदनं प्रस्तौति। निदेशकसहविशेषसचिवः राजस्वं समितेः अध्यक्षः कृतः। तत्रैव विद्यालयीय- शिक्षाबोर्डसचिवः, उच्चतरशिक्षानिदेशकः, प्रारम्भिक शिक्षानिदेशकः, एससीईआरटी सोलनम् एवं समग्रशिक्षा अभियानस्य राज्यपरियोजनानिदेशकः च सदस्याः भविष्यन्ति। समितौ संयुक्तसचिवराजस्वं सदस्यसचिवः कृतः अस्ति।

अन्तरिक्षप्रयोगशाला- हिमाचलस्य प्रथमा अन्तरिक्षप्रयोगशाला बिलासपुरे उद्घटिता

हिमसंस्कृतवार्ता-बिलासपुरम्। हिमाचलस्य प्रथमा अन्तरिक्षप्रयोगशाला बिलासपुरे उद्घटिता अस्ति। राज्यसर्वकारस्य तकनीकी शिक्षा मंत्री राजेशधर्माणी बिलासपुरजनपदस्य घुमरवींक्षेत्रस्य राजकीय- वरिष्ठ- माध्यमिक-विद्यालयः घुमारवीं इत्यत्र हिमाचलस्य प्रथमायाः अंतरिक्षप्रयोगशालायाः उद्घाटनम् अकरोत्। सः अवदत् यत् १० लक्षरूप्यकाणां व्ययेन निर्मिता एषा प्रयोगशाला सम्पूर्णे हिमाचले विकसिता प्रथमा अन्तरिक्षप्रयोगशाला अस्ति। सः अवदत् यत् ग्राम्यक्षेत्रस्य छात्रेषु अन्तरिक्षविज्ञानचिन्तनं प्रोत्साहयितुं एषा प्रयोगशाला निर्मिता अस्ति। अस्याः प्रयोगशालायाः माध्यमेन अन्तरिक्षविज्ञानस्य विषये अधिकाधिकाः सूचनाः विद्यालयस्य छात्राणां कृते उपलभ्यन्ते। बिलासपुरस्य राज्यस्य अन्येभ्यः जनपदेभ्यः विद्यालयस्य छात्राः अपि अत्र आगत्य उपग्रहप्रक्षेपकप्रणाली, ड्रोन् निर्माणं, इसरो इत्यस्य महत्त्वपूर्णपरियोजनानां च अन्तरिक्षविज्ञानस्य विविधपक्षेषु विस्तृतसूचनाः प्राप्तुं शक्नुवन्ति। तकनीकी शिक्षामन्त्री विद्यालयस्य छात्रैः स्थापितानां अन्तरिक्षस्तलानां निरीक्षणमपि कृतवान्। यस्मिन् सः सूर्यदूरदर्शीयन्त्रद्वारा सूर्यदृष्टिकार्यक्रमस्य आनन्दं लब्धवान्। अस्मिन् अवसरे दूरदर्शनेन सूर्ये कृष्णबिन्दुः दर्शितः। अस्य अतिरिक्तं विद्यालयस्य छात्रैः ड्रोननिर्माणप्रौद्योगिक्याः विस्तृतसूचना, 3D मुद्रणद्वारा निर्मिताः प्रारूपाः, रोबोटिकप्रौद्योगिक्याः, नैनो उपग्रहाः, गगनयानं, चन्द्रयानं, पीएसएलवी इत्यादीनां सर्वेषां कार्यक्रमानां विस्तृतसूचनाः स्थापिताः आसन्।

सः अवदत् यत् बिलासपुरस्य उपायुक्तस्य आबिद हुसैन सादिकस्य अतिरिक्त-उपायुक्तस्य डॉ. निधि पटेलस्य च मार्गदर्शनेन एषा प्रयोगशाला स्थापिता अस्ति। सः अवदत् यत् अस्याः प्रयोगशालायाः स्थापनायां अतिरिक्त-उपायुक्तः डॉ. निधि पटेलः विशेषं योगदानम् अददत्। सः अस्याः प्रयोगशालायाः स्थापनायै स्वस्य बहुकालं अगच्छत्। येन बिलासपुरमण्डलस्य बालकाः अन्तरिक्षविज्ञानस्य विषये सूचनां प्राप्तुं शक्नुवन्ति तथा च तेषां विज्ञानप्रौद्योगिक्यां रुचिः वर्धेत्।

विधायककोषः न निरुद्धः चिन्ता मा कुर्यात् जयरामठाकुरः

मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः

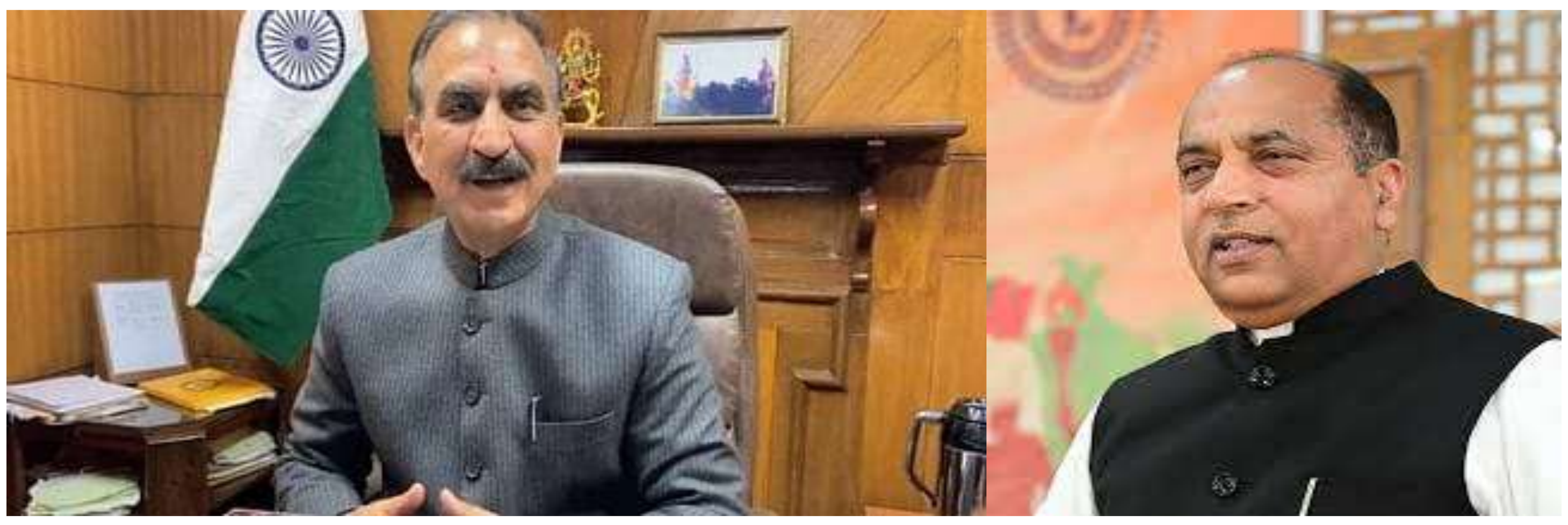

हिमसंस्कृतवार्ता- शिमला। विधायकक्षेत्रस्य निधिं स्थगयितुं पूर्वमुख्यमन्त्री विपक्षनेता जयरामस्य वक्तव्यस्य उपरि मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः प्रतिवचनम् अकरोत्। पत्रकारैः सह अनौपचारिकं वार्तालापं कृत्वा मुख्यमन्त्री अवदत् यत् कोऽपि विधायककोषः न निरुद्धः अस्ति। एतत् साधयितव्यं भविष्यति, यतोहि तस्य घोषणा च बजटे कृता अस्ति। जयरामं लक्ष्यं कृत्वा सः अवदत् यत् विधायकः धनार्थं किमर्थम् एतावत् नैराश्यमनुभवति? सः राज्यस्य जनानां विषये चिन्तां कुर्यात्। आपदासमये केन्द्रात् साहाय्यं न याचितवान्। केन्द्रे लम्बितस्य १० सहस्रकोटिरूप्यकाणाम् आपदाश्रयराशिं स्थगयितुं भाजपानेतारः कार्यं कुर्वन्ति इति उक्तवान्। ध्यातव्यं वर्तते यत् जयरामठाकुरः अधुनैव मण्डीनगरे पत्रकारसम्मेलने राज्यसर्वकारं लक्ष्यं कृतवान् यत् सः विधायकक्षेत्रनिधेः २ कोटिदशलक्षरूप्यकाणां राश्याः अन्तिमांशं न प्राप्तवान्। यदि द्वयोः दिवसयोः अन्तः अंशः न प्राप्यते तर्हि भाजपाविधायकाः प्राथमिकतासभायाः बहिष्कारं करिष्यन्ति इति सः उक्तवान् आसीत्। विपक्षनेता अवदत् यत् सः स्वस्य कार्यकाले बजटे एतस्य प्रावधानं कृतवान्, परन्तु निर्वाचन आचारसंहितायां आरोपणात् अन्तिमांशं दातुं न शक्तवान्। अधुना वर्तमानसर्वकारेण विधायकक्षेत्रनिधेः ५० लक्षरूप्यकाणां अन्तिमांशं स्थगितम् अस्ति।

प्रथमप्रतिस्पर्धायाः तृतीये दिवसे ओली पोप इत्यस्य शतकम्

दिवसान्ते इंग्लैंडदेशस्य 06 क्रीडकहानौ 316 धावनांकाः इंग्लैंडस्य पार्श्वे 126 धावनांकानाम् अग्रता

हिमसंस्कृतवार्ताः- डॉ. अमित शर्मा, नादौनम्। भारत- इंग्लैंडदेशयोः मध्ये जायमानायाः टेस्ट क्रिकेट श्रृंखलायाः प्रथमप्रतिस्पर्धायाः तृतीये दिने इंग्लैंडदेशस्य ओली पोप इत्यस्य श्रेष्ठं प्रदर्शनं जातम्। दिनान्ते सः 148* धावनांकेषु अविजितः आसीत्। अन्येषु जैक क्रॉली 31, बेन डकेटः 47, बेन फॉक्सश्च 34 धावनांकान् कृतवन्तः। दिवसान्ते ओली पोप 148*, रेहान अहमदश्च 16* धावनांकेषु अविजितौ आस्ताम्। इंग्लैंडदेशस्य पार्श्वे 126 धावनांकानाम् अग्रता अस्ति। भारतस्य कन्दुकक्षेपकेषु जसप्रीत बुमराहः, रविचंद्रन अश्विनः 2-2, अक्षर पटेलः, रविन्द्र जडेजा च 1-1 स्तोभं प्राप्तवन्तः। इतः पूर्वं भारतस्य पाली 436 धावनांकेषु समाप्ता। रविन्द्र जडेजा 87, अक्षर पटेलश्च 44 धावनांकेषु बाधितौ। प्रथमपाल्यां भारतेन 190 धावनांकानाम् अग्रता प्राप्ता।

पंजाब-सर्वकारस्य बृहत् निर्णयः, मार्ग- दुर्घटनानां निवारणाय 'मार्ग-सुरक्षा-बलः' इति प्रारब्धः

हिमसंस्कृतवार्ताः- नरेश मलोटिया। प्रतिवर्षं देशे अधिकांशजनाः मार्गदुर्घटनासु म्रियन्ते। मार्गदुर्घटनानां निवारणाय पञ्जाबप्रदेशस्य माननीय- सर्वकारेण महत् निर्णयं कृत्वा मार्ग-सुरक्षा-बलस्य आरम्भः कृतः। ततः पूर्वं पञ्जाबस्य मुख्यमन्त्री भगवन्तमानः एतां सूचनां स्वस्य सोशल-मीडिया "X" इत्यत्र स्थापितवान् आसीत्। सः स्वस्य पोस्टमध्ये लिखितवान् यत् पञ्जाबस्य इतिहासस्य पृष्ठेषु अभिलेखः भविष्यति। मार्गेषु जनानां सुरक्षां मनसि कृत्वा वयं 'मार्ग-सुरक्षा-बलम्' आरभ्यामहे इति। मुख्यमन्त्री अपि अवदत् यत् देशे एतत् प्रथमं बलं भविष्यति यत् मार्गसुरक्षायै यातायात- प्रबन्धनाय च समर्पितं भविष्यति। १४४ उच्चप्रौद्योगिकीवाहनानि ५००० कर्मचारिणः च मार्गेषु जनानां रक्षणं करिष्यन्ति।

ईरान्-पाकिस्तान- पाकिस्तानस्य नव जनाः ईरानदेशे मारिताः, इस्लामाबादेन कृता घातस्य निन्दा

ईरानस्य राजधानी तेहराननगरे नियुक्तः पाकिस्तानस्य राजदूतः मुदस्सिर् टीपुः शनिवासरे अवदत् यत् ईरानस्य सरवान्-नगरे नव-पाकिस्तानी-जनानाम् हत्यायाः कारणात् सः स्तब्धः अभवत्। एतत् घोरा वार्ता अस्ति। दूतावासः पीडितानां परिवारैः सह अस्ति। वयं तान् समर्थयामः। इस्लामाबाददेशेन तेहरानदेशः अस्मिन् विषये सहकार्यं कर्तुं आह्वानं कृतम्।

।। श्रीरामायणकथा ।।

हिमसंस्कृतवार्ता, ✍प्रदीपः
pradipnath997@gmail.com

लङ्काकाण्डम्। (द्विषष्टितमः सर्गः) पुष्पकविमानेन श्रीरामचन्द्रस्य अयोध्यायात्रा, भरद्वाजगुहादिभिः सह च साक्षात्कारः। (पञ्चमः खण्डः)

अयोध्यां समालोक्य सर्वलोकस्य हितकाङ्क्षी रामः चिन्तयति स्म। मुहूर्तं चिन्तयित्वा वानरेषु दृष्टिं पातयित्वा धीमान् तेजस्वी रामः प्लवङ्गमं हनुमन्तम् अब्रवीत् हे प्लवङ्गसत्तम! तूर्णम् अयोध्यां गत्वा तत्रत्याः सर्वे कुशलिनः सन्ति वा न वा इति ज्ञात्वा पुनः शीघ्रमागच्छ। शृङ्गवेरपुरं प्राप्य निषादाधिपतिं गुहं मम कुशलं वचनं ब्रूहि। सः मम आत्मसमः सखा मां कुशलिनम् अरोगं विगतज्वरं श्रुत्वा अत्यन्तं प्रीतः भविष्यति। प्रीतः सः निषादाधिपतिः गुहः हि अयोध्यायाः मार्गं भरतस्य च प्रवृत्तिं तुभ्यं निवेदयिष्यति। भरतं च मम कुशलं वचनं ब्रूहि। अहं सभार्यः सलक्ष्मणः कुशली अस्मि। पितुराज्ञां पालयित्वा प्रत्यागच्छामि। बलीयसा रावणेन वैदेह्याः हरणम्, सुग्रीवेण सह संवादः, रणे बालिनः वधः, महासागरं लङ्घयित्वा त्वया सीतान्वेषणकार्यं कृतम्। ततः समुद्रस्य दर्शनम्, समुद्रस्य उपरि सेतुः कारितः, रावणश्च रणे हतः। महेन्द्रेण ब्रह्मणा वरुणेन च मत्कृते वरदानम्, महादेवप्रसादात् च पित्रा सह मम संवादः इति सर्वमपि त्वं भरताय निवेदय। अपिच एतदपि ब्रूहि यद् राक्षसराजेन वानरराजेन च सह रामः शत्रुगणान् जित्वा मित्रैः महाबलैः च सह अयोध्याम् उपयाति। ततः एतच्छ्रुत्वा मां प्रति सः यम् आकारं भजते सः आकारः त्वया वेदितव्यः। तस्य तत्त्वेन, मुखवर्णेन, दृष्ट्या वा भाषणेन च सर्वे वृत्तान्ताः त्वया ज्ञेयाः। सर्वकामसमृद्धं हस्त्यश्वरथामङ्कुलं पितृपैतामहं राज्यं प्राप्य कस्य वा मनः न परिवर्तेत! हे वानरपुङ्गव! तस्य भरतस्य बुद्धिं व्यवसायं च विज्ञाय यावन्न वयं दूरं याताः स्मः त्वं ततः क्षिप्रं प्रत्यागच्छ।

इत्येवं रामेण समादिष्टः मारुतात्मजः हनुमान् मानुषं रूपं धारयन् त्वरितः अयोध्यां प्रति अगच्छत्। सः गरुडवद् वेगेन आकाशे उदपतत्। वीर्यवान् हनुमान् पितृपथं विहगेन्द्रालयं लङ्घयित्वा गङ्गायमुनयोः सङ्गमस्थलम् अतिक्रम्य शृङ्गवेरपुरं प्राप्य गुहम् आसाद्य शुभया वाचा इदम् अब्रवीत् हे राजन्! सत्यपराक्रमः तव सखा रामः ससीतः सलक्ष्मणः त्वां कुशलम् अब्रवीत्। मुनेः भरद्वाजस्य आज्ञया अद्य पञ्चमीं रजनीं मुनेः आश्रमे उषित्वा श्वः अयोध्यां गमिष्यति। त्वं रामम् अत्रैव द्रष्टुं शक्ष्यसि। निषादराजम् एवमुक्त्वा वीरः हनुमान् पुनः वेगेन उदपतत्। ततः सः परशुरामतीर्थं नदीं बालुकिनीं गोमतीं जारुथीं तथा भीमं शालवनम् अतिक्रम्य नन्दीग्रामस्य समीपं प्राप्नोत्।

कपिकुञ्जरः हनुमान् तत्र गत्वा सुराधिपस्य उपवने चैत्ररथे द्रुमान् यथा नन्दीग्रामसमीपगान् पुष्पितान् द्रुमान् अपश्यत्। स्त्रियः पुत्रैः पौत्रैः च सह क्रीडन्ति स्म, वृक्षेभ्यः च पुष्पाणि चिन्वन्ति स्म। तत्र हि तं दीनं कृशम् आश्रमवासिनं मलदिग्धाङ्गं समुन्नतजटाभारं वल्कलधारिणं तापसं धर्मचारिणं पादुके पुरस्कृत्य वसुन्धरां प्रशासन्तं भरतम् अपश्यत्। सः सर्वतः भयात् चातुर्वर्ण्यस्य लोकस्य रक्षणं करोति स्म। सः भरतः तत्र अमात्यैः च बलमुख्यैः च पुरोहितैः च शुचिभिश्च काषायाम्बरधारिभिश्च वृतः आसीत्। राजपुत्रेण भरतेन सह धर्मवत्सलाः पौराः अपि सर्वप्रकारं राजभोग्यम् अत्यजन्। मारुतात्मजः प्राञ्जलिः हनुमान् तस्य समीपं गत्वा तं धर्मज्ञं भरतं वाक्यम् अब्रवीत् --**प्रदीपः**

।। महाभारतकथा ।।

महाभारतस्य सप्तम-अष्टम-नवम च इत्येतेषां दिवसानां युद्धः

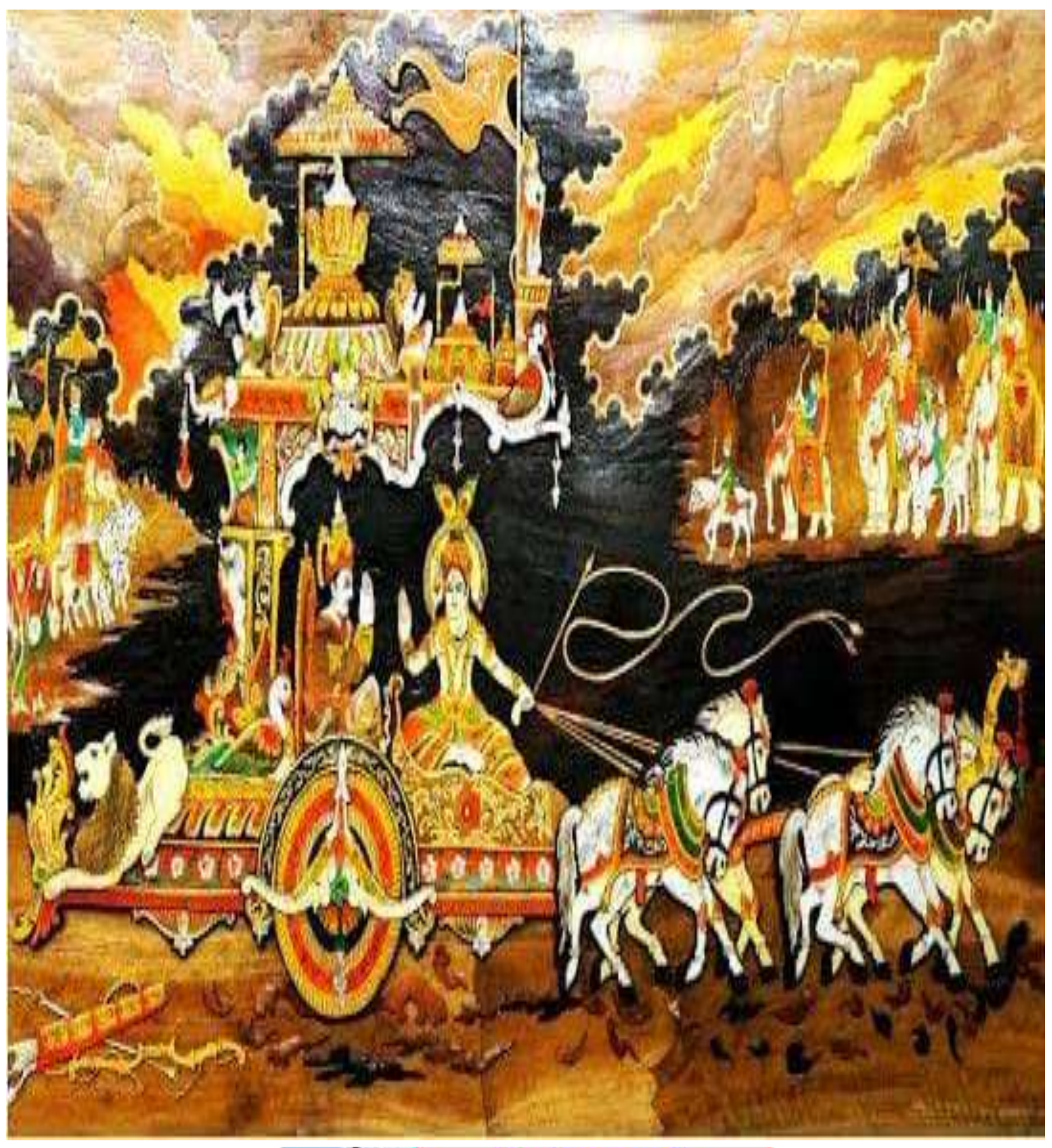

हिमसंस्कृतवार्ताः
✍दिलीपः,संस्कृतशिक्षकः
शिक्षाविभागः हि.प्र.

महाभारतयुद्धे अनेके वीराः निरन्तरमेव वीरगतीं प्राप्नुवन्ति स्म। युद्धस्य सप्तमदिवसः आरब्धः आसीत्, परन्तु सप्तमे दिने युद्धं एकाग्रं न आसीत्, अपितु बहुषु भागेषु प्रसारितम् आसीत्। प्रत्येके भागे प्रसिद्धानां नायकानां मध्ये घोरं युद्धं भवति स्म। भीष्मः स्वयमेव एकस्मिन् पक्षे अर्जुनस्य विरुद्धं युद्धरतः आसीत्, अपरे तु स्थाने द्रोणाचार्य-विराट मध्ये भयङ्करं युद्धं प्रचलति स्म। अन्यस्मिन् शिखण्डी-अश्वत्थामा इत्ययोः मध्ये युद्धं प्रचलति स्म। एकस्मिन् स्थाने धृष्टद्युम्नः दुर्योधनश्च युध्यमानौ दृष्टौ। एकतः नकुलः सहदेवः च स्वमातुलस्य शल्यस्य उपरि बाणवृष्टिं कुर्वन्तौ आस्ताम्। अपरं तु अवन्तिराजः युध्यामन्युना सह युध्यमानः दृष्टः। एकस्मिन् स्थले भीमसेनः एकाकिनः एव दुर्योधनस्य चतुर्भ्रातृैः सह युद्धरतः आसीत्, अपरस्मिन् भागे घटोत्कचस्य भगदत्तेन सह घोरः विग्रहः प्रचलति स्म।

अपरे दृश्ये अलम्बुश-सात्यकी मध्ये तीक्ष्णा स्पर्धा दृश्यते स्म। युधिष्ठिरः श्रुतायुना सह द्वन्द्वयुद्धं कुर्वन् आसीत्, कृपाचार्यः चेकितानः च अन्यस्मिन् युद्धं कुर्वन्तौ आस्ताम्। द्रोणाचार्येण सह युद्धे विराटनरेशः पराजितः अभवत्। सप्तमदिवसस्य युद्धे विराटकुमार उत्तरः श्वेतश्च पूर्वमेव पञ्चत्वं प्राप्तवन्तौ। अधुना सायंकाले आगते सूर्ये च अस्ते सति युद्धं निवृत्तम्।

अष्टमे दिने यदा युद्धम् आरब्धम्, तदा प्रथमे एव आक्रमणे भीमसेन् धृतराष्ट्रस्य अष्टपुत्रान् मारितवान्। एकः घटना अभवत् यया अर्जुनस्य हृदयविदारितः अभवत्। तस्य प्रियः, साहसी, वीरः च पुत्रः इरावानः, यः सर्पकन्यायां जातः आसीत्, सः तस्मिन् दिने वीरगतिम् अवाप्तवान्। अत्र भीमसेनस्य पुत्रः घटोत्कचः इरावानं हतं दृष्ट्वा एतावत् उच्चैः गर्जनं कृतं येन समग्रा सेना कम्पिता जाता। गर्जनं च श्रुत्वा केनापि अप्रियस्य शङ्का कारणेन तत्क्षणमेव भीमसेनः तत्स्थले आगतवान्। भीमसेनस्य आगमनेन युद्धस्य उग्रता अधिकतया वर्धिता, परन्तु शीघ्रमेव सूर्यास्तं अपि अभवत् अष्टमस्य दिनस्य युद्धः च निवृत्तः अभवत्।

युद्धस्य नवमे दिने अभिमन्युः अलम्बुषः इत्ययोः च मध्ये घोरं युद्धं प्रारब्धम्। धनञ्जयपुत्रः निज पितृवत् युद्धकौशलं प्रदर्शयति स्म। अपरे च भीष्मपितामहेन पाण्डवसेनायाः अपि तस्मिन् दिने अतिदुर्गतिः कृता। अर्जुन-श्रीकृष्णौ उभौ चापि पीडितौ अभवताम् अन्यापि सैनिकाः बहु दुःखं प्राप्नुवन्तः आसन्। किञ्चित्कालानन्तरं सूर्यास्तम् अभवत् अतः नवमदिनस्य युद्धोऽपि शंखनादेन सह स्थगितः अभवत्।

'12 वीं फेल' चलचित्रम् ऑस्कर-पुरस्कारे प्रवेशं न प्राप्तम्

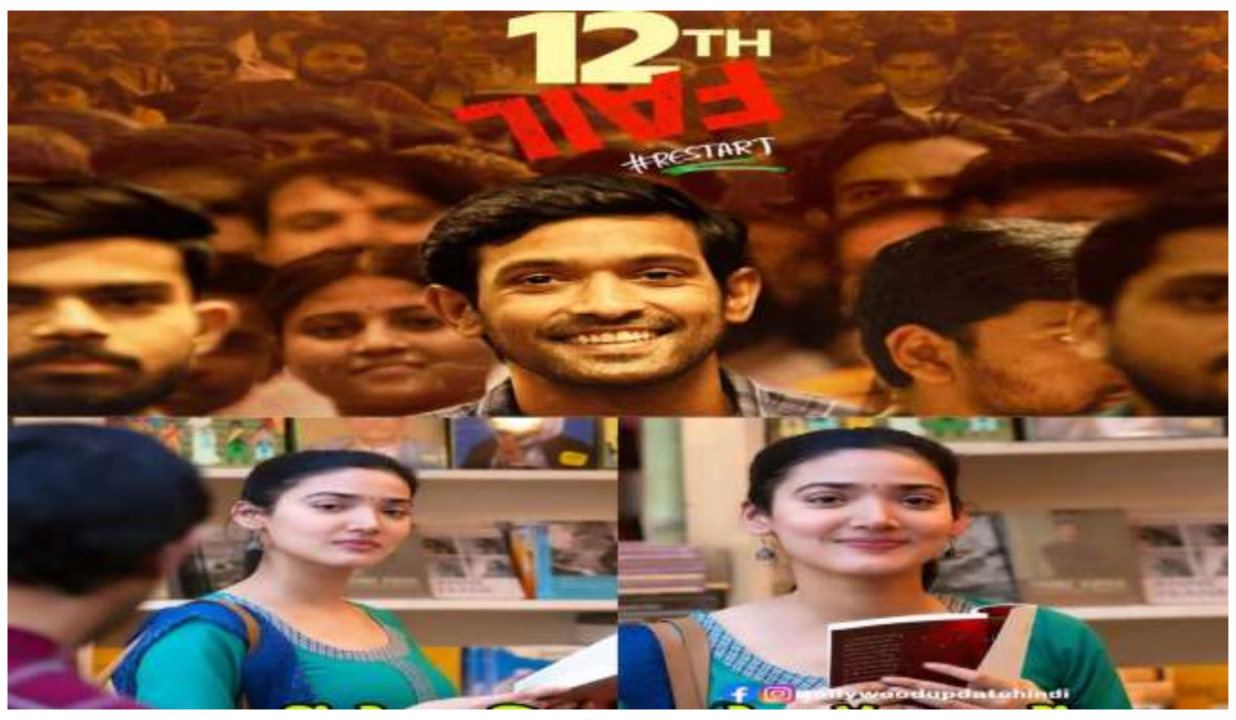

हिमसंस्कृतवार्ताः, जगदीशडाभी।

विक्रान्त मैसी तथा मेधाशङ्कर अभिनीतस्य विधु विनोद चोपड़ा निर्देशितस्य १२ वीं फेल (12th Fail) इति चलचित्रं बहुकालात् वार्तायां वर्तते। अनेन चलचित्रेण बहुप्रेमप्राप्तम् अस्ति। अनेकाः प्रशंसाः प्राप्ताः। बृहत् बॉलीवुड-प्रसिद्धाः अस्य चलचित्रस्य प्रशंसाम् अकुर्वन्। परन्तु तावत्पर्यन्तं चलच्चित्रस्य विषये दुर्वार्ता आगता।

विधु विनोद चोपड़ा इत्यनेन निर्देशितम् एतत् चलचित्रम् ऑस्कर २०२४ नामाङ्कनसूचिकातः बहिः त्यक्तम् अस्ति। अपेक्षा आसीत् यत् एतत् उत्तमं चलचित्रं सूच्यां स्थानं प्राप्स्यति, परन्तु तत् न अभवत्। १२ वीं फेल (12th Fail) तथा दक्षिणस्य चलचित्रं '2018' इत्यस्मात् बहु अपेक्षितम् आसीत्। परन्तु द्वयोः चलचित्रयोः सूच्यां स्थानं न प्राप्तम्। ३२१ चलचित्रेषु केवलं २६५ चलचित्रेषु अस्मिन् सूचौ प्रवेशः अभवत्। भारतस्य एकस्य वृत्तचित्रस्य फीचर चलचित्रस्य अस्मिन् प्रचण्डः प्रवेशः अभवत्। अधिकांशजनाः अस्य चलचित्रस्य नाम न श्रुतवन्तः स्यात्। निशा पाहुजा इत्यस्याः वृत्तचित्रस्य फीचर- चलचित्रस्य 'टू किल अ टाइगर' इत्यस्य ऑस्कर-नामाङ्कनसूचौ स्थानं प्राप्तम् अस्ति।

पुस्तकविमोचनम्

डॉ. कमल सेठिया द्वारा लिखितम् तनावमुक्तजीवनं जीवितुं समाधानं भवन्तः 'विचाराः वदामः' इति पुस्तके ज्ञातुं शक्नुवन्ति

अधुना जनाः जीवने स्पर्धां जीवन्ति। अग्रे गन्तुं दौडं जनाः तनावग्रस्ताः एव तिष्ठन्ति। वेदोपनिषदं पुराणं च ज्ञानस्य भण्डारः। एते सम्यक् न प्रस्तुताः, यदा तु पाश्चात्यजगत् सर्वं वैज्ञानिकरूपेण पश्यति । सर्वे समाधानाः जगतः सृष्टौ निगूढाः सन्ति। तनावमुक्तजीवनस्य समाधानं 'विचाराः वदामः' इति पुस्तके प्राप्यन्ते। वर्धमानसमूहस्य अध्यक्षस्य डॉ. कमल सेठिया इत्यनेन लिखितं एतत् पुस्तकं महाराणा प्रताप सभागारे विमोचितम्। लेखकः डॉ. कमल सेठिया कथितं यत् पुस्तके मौनस्य सप्तनिमेषाः प्राणायामप्रविधिः च अधिकं केन्द्रितः अस्ति। प्राणायामेन अस्माकं जीवनं सुदृढं भवति। नियमितं श्वसनं कृत्वा वयं जगतः अपारं ऊर्जां प्राप्नुमः । वयं मौनेन सर्वं श्रोतुं शक्नुमः। मस्तिष्कस्य न्यूरॉन्स सक्रियः भवति । अस्मिन् ग्रन्थे भारतीयसंस्कृतेः सभ्यतायाः च सह सम्बद्धतायाः सन्देशः प्रदत्तः अस्ति । पुस्तके १७३ पृष्ठानि सन्ति । विमोचनसमारोहस्य विशेषातिथिः डॉ. जगदीशचन्द्रः आसीत् । अस्मिन् अवसरे डॉ. कमलःसेठिया, विवेकः सेठिया, वर्धमान इंटरनेशनल विद्यालयस्य निदेशिका नम्रता सेठिया, प्राचार्या आराधना पारीक, प्राचार्या मालिनी मलिक, विकासः खंडेलवालः, अजय व्यासः उपस्थिताः आसन् विमोचनानन्तरं गायकः अनिलः शर्मा जगजीतसिंहस्य गजलानि गजलरात्रौ प्रस्तुतवान् ।